

Prezident İlham Əliyev Cəbrayıl ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşüb, Memorial Kompleksin və şəhərin bərpasının təməl daşını qoyub

Xəritələr var, 1920-ci ilin xəritələri, çar Rusiyanın xəritələri. Gəlsinlər görünlər sərhəd haradan keçir. Biz harada yerləşmişik oranı Azərbaycan ərazisi sayırıq və düz də edirik. İndi Ermənistan rəhbərliyi ən yüksək səviyyədə açıq-aydın bəyan edir ki, Azərbaycan Gorus-Qafan yolunun müəyyən hissəsində haqlı olaraq yerləşib. Çünki sovet dövründəki xəritələr bunu göstərir. Biz öz ərazimizdəyik. İndi Ermənistan bunu deyir. Başqısı deyir ki, biz kimsə sərhədini pozmuşuq, gülməlidir. Ona görə regionda yeni dövr başlayır. Biz hesab edirik ki, bu dövrü müsbət istiqamətə yönləndirmək lazımdır. Hər halda Ermənistanla Azərbaycan arasındakı bu ədavət əbədi olmamalıdır. Bütün bu dağınıqlara, barbarlığa, vəhşiliyə baxmayaraq, biz gələcəyə baxmalıyıq. Azərbaycanla Ermənistan arasında sərhədlərin delimitasiyası, sülh müqaviləsi, bir-birinin ərazi bütövlüyünün tanınması istiqamətində, ondan sonra iqtisadi əlaqələrin bərpası, neqliyyat kommunikasiyalarının açılması, bütün bunlar gündəlikdə olan məsələlərdir. Azərbaycan tərəfində siyasi iradə var. Ermənistan tərəfində də olarsa, hesab edirik ki, iki ölkə özəri heç bir vaxtəçisiz bu məsələləri həll edə bilər və bölgədə uzunmüddətli sülh ola bilər.

Bu gün Cəbrayıl rayonunun inkişafı ilə bağlı çox önəmli gündür. Çünki bu gün artıq bir neçə obyektin təməli qoyuldu. Bu obyektlərin inşası və inşaatından sonra fəaliyyətə gətirilməsi bir çox sosial-iqtisadi məsələlər öz həllini tapacaq. İlk növbədə, təhlükəsizliklə bağlı tədbirlər. Bu gün mən Dövlət Sərhəd Xidmətinin yeni hərbi hissəsinin açılışını etdim. Orada nümayiş etdirilən ən müasir silahlar, sursatlar bizim sərhədlərimizi möhkəm, lazımı səviyyədə qorumaq üçün bizə imkan yaradacaq. Bu gün iqtisadi fəaliyyət üçün önəmli addımlar atıldı. "Araz Vadisi İqtisadi Zonası"nın təməli qoyuldu. Bu, 200 hektarı əhatə edən böyük bir layihədir. Artıq ilk maliyyə vəsaiti ayrıldı. İlk investorlar da müəyyən olundu. Bu gün "KamAZ" şirkətinin vitse-prezidentini və Rusiyanın Tataristan Respublikasının Baş nazirinin müavini xüsusi olaraq Azərbaycana gəlib və mənimlə bərabər "KamAZ" regional xidmət mərkəzinin açılışında iştirak etmişlər. Bu da çox önəmli hadisədir. Artıq Rusiya şirkəti də bu bölgəyə investisiya qoymağa başlayıb. Bildiyiniz kimi, Türkiyə şirkətləri də artıq Zəngilan rayonunda böyük kənd təsərrüfatı layihəsinə investisiya qoymağa başlamışlar. Bizim iki dost, qonşu ölkəmiz Azərbaycana bax, bu münasibəti bəsləyir. Azərbaycan da onlara eyni xoş münasibət bəsləyir. Eyni zamanda, sosial obyektlərin təməli qoyuldu. Xəstəxana, məktəb, bütün bunlar buraya insanların qayıdışı üçün əsas şərtlərdir.

Biz Cəbrayıl rayonunun elektrik təchizatının artıq demək olar ki,

bütün işlərini gördük. Bu gün Cəbrayıl yarımstansiyası istifadəyə verildi. Laçın və Kəlbəcər rayonlarında hazırda su elektrik stansiyalarının bərpası işləri gedir. Artıq bir neçə stansiya işə başlayıb, o cümlədən Tərtər rayonunda Suqovuşan Su Elektrik stansiyaları. Mən tapşırıq vermişəm, ermənilər tərəfindən, - onlar qaça-qaç dövründə, Kəlbəcəri, Laçını tərk edən dövrdə, - dağıdılmış stansiyaların 10-nu biz gələn il, qalan 20-dən çoxunu isə ondan sonrakı illərdə bərpa edəcəyik. Yeni, Cəbrayıl rayonunu elektrik təchizatı artıq var. Bu, əsasdır. Çünki bu olmasa, heç nə etmək mümkün olmayacaq.

İndi gəldiyiniz yola da yaqın ki, fikir verindiz. Görün, nə gözəl yol çəkilir. Cəbrayıla 4-6 zolaqlı yol çəkilir. Vaxtilə Ermənistan rəhbərliyi Cəbrayıla yol çəkmək istəyirdi. O da yarımçıq qaldı, onların bütün arzulanan kimi. İndi biz Cəbrayıla yol çəkirik. Bizim haqqımız var. Ən gözəl yollardan biri olacaq. Mən xüsusi tapşırıq verdim ki, geniş olsun, həm Cəbrayıla gələn vətəndaşlar rahat gəlsinlər, həm də buradan keçən Zəngəzur dəhlizi də bu yoldan istifadə edəcək. Bu gün birinci yaşayış binasının təməli qoyuldu. Artıq bu binanın da inşasına start verilir. Bu bina hazır olan kimi Cəbrayıl şəhərinin birinci sakinləri orada yerləşəcək. O vaxta qədər həm xəstəxana olacaq, məktəb olacaq, iş yerləri olacaq. Rayonun bütün kəndlərinin tədricən bərpa edilmiş programı da təsdiq edildi. Bu gün, eyni zamanda, Zəfər və İşğal muzeylərinin təməli qoyulacaq. Hesab edirəm, ən önəmli odur ki, Cəbrayıl şəhərinin baş planı siz cəbrayılılara təqdim ediləcək. Biz bu plana bərabər baxacağıq. Əgər razılığınız olarsa, bu planı da təsdiq edəcəyik. Bizim planlarımız bundan ibarətdir. Biz müharibəni Zəfərlə başa vurduq. İndi sülh dövründə də zəfərlə başlamışıq, zəfərlə başa vuracağıq. Sizi ürəkdən salamlayıram. Sizin simanızda bütün cəbrayılıları qucaqlayıram, öpürəm. Allah sizə cənsağlığı versin. Bundan sonra cəbrayılılar Cəbrayıl da yaşayacaqlar. Sağ olun.

Yeni Azərbaycan Partiyası Vəteranlar Şurasının üzvü, Baş nazirin sabiq müavini **Əli HƏSƏNOV** dedi:

- Çox hörmətli cənab Prezident. Sizi bu gün Cəbrayıl torpağında görməkdan buradakıların qismində bütün cəbrayılılar qürur və şərəf hissi keçirirlər. Siz 2003-cü il oktyabrın 1-də cəbrayılılarla prezident seçkisi qabağı ilk seçicilərlə - cəbrayılılarla görüşdünüz. Azad edilən ilk kənd Cəbrayıl kəndi, ilk şəhər - rayon mərkəzi Cəbrayıl olub. Deyə bilmərəm, bu təsadüfdür, ya təsadüf deyil, ancaq onu deyə bilərəm ki, Cəbrayıl əhalisi tarixən dövlətə sadıq olub, sadıqdır və bu sadıqlıq daim davam edəcək. Yaqın ki, burada təsadüfi hal yoxdur. O ki qaldı 44 günlük Vətən müharibəsinə, bu 44 günün hər bir mühtəşəm, hər bir saati Qələbə

saatdır. Siz insanları elə öyrətmisdi ki, hamı gözləyirdi, hər dəqiqə nə isə deyilməli idi, hər saat nə isə deyilməli idi. Yeni, bir anlığa 28 illik həsrətə yaddan çıxarırdılar, unudurdular ki, 28 ildir biz həsrət içindəyik.

Cənab Prezident, Siz bu torpağın sahiblərinin, sakinlərinin 28 illik itirilmiş sakinliyini, sahibliyini özünə qaytarırdınız. Bu elə bir Qələbədir ki, bunun dünya tarixində bənzəri olmayıb və olmayacaq. O hərbi əməliyyatların dünya hərbi tarixində də bənzəri yoxdur və olmayacaq. Olmamaq ona görə deyirəm ki, bu gün dünyada 70-ə qədər belə münasibət var. Əgər kimsə bunu edə bilirdisə, hansı dövlət başçısı bunu həll edə bilirdisə o münasibətləri həll edərdilər, çünki o cür dövlət başçısı, o cür dövlət rəhbəri hansı ki, o xasiyyət, o qabiliyyət, o bacarıq, o siyasət, o dünyagörüşü, o mərdlik, o cəsarət Sizdə var, onlarda yoxdur, olsaydı edərdilər. Bəlkə bundan sonra ola bilər kimsə həvəyə düşsün, amma düşməsin, uduzacaq, onların heç biri İlham Əliyev ola bilməz. Elə bilmişlər ki, bu, asandır.

Siz hər tarixinə yenilik gətirdiniz. Siz Azərbaycana çox yenilik gətirmisiniz, artıq çox Azərbaycan modelləri var, bütün o brendlər ki var, onların hamısının müəllifi Siziniz. Dünya hər tarixinə yeni bir model - Azərbaycan modeli gətirdiniz. 44 günlük hərbi əməliyyatlar yeni hərbi brenddir, o, cənab İlham Əliyevin brendidir. Ona görə böyük Qələbəmiz münasibətilə Sizi bir daha təbrik edirik, Sizə möhtəməminiz, yeni-yeni uğurlar, qələbələr arzu edirik. Biz əminlik ki, bu, belə də olacaq.

2003-cü ildəki görüşdə Siz dediniz ki, mənim bir arzum var, hesab edirəm, bu, mənim arzusudur. Torpaqları işğaldan azad edib, Cəbrayıla gəlib, sizin qonağınız olacağam. Düzür, bu gün bir balacaq fərqli oldu, biz Sizin qonağınız olduq. Görünür, belə də olmalı imiş.

O ki qaldı 10 noyabr Bəyənətini, düzdür, onu siyasətçilər geniş təhlil edirlər, ancaq mən hesab edirəm ki, o da Sizin siyasətinizin bənzəri olmayıb və olmayacaq. O hərbi əməliyyatların dünya hərbi tarixində də tarixi hadisədir. Özünüz də qeyd etdiniz ki, haqiqətən son 100 ildə Türkiyə ilə Azərbaycan arasında belə milli birlik, qardaşlıq olmayıb. Bu, son 17 ildə Sizin, o cümlədən cənab Rəcəb Tayyib Ərdوغانın prezidentlik fəaliyyətiniz dövründə daha yüksək zirvəyə qalxdı. Bu gün biz hər şeyi açıq deməliyə. Bu gün gənc nəsil bilməlidir ki, biz haradan haraya gəlmişik. Siz bu tövsiyələri həmişə edirsiniz. Çünki çox təəssüflər olsun, bu-günkü gənc nəslin beynini korlayanlar da var. Ona görə də nə olub, hansı nailiyyətlər olub, necə qazanılıb, Ulu Öndərin 1969-cu ildən gördüyü işləri hamı bilməlidir. Əslində, bu hazırlıq 50 ildir gedirdi, amma Siz onu 17 ildə bu zirvəyə çatdırdınız.

O nə millətdir ki, onun dini rəhbəri faşizm ideologiyasını təbliğ edir. Bundan milləti olar? Dünyada bu cür ikinci millət harada var ki, gənclərinin beynini, ruhunu faşizm ideologiyası ilə korlasın. Siz bunların hamısını məhv etdiniz. Ermənilərin qaməti bundan belə heç vaxt düzəlməyəcək. Bizim əylmiş qamətimizi düzəltməkdiniz. Biz

başlaşağı gəzirdik, başımızı dikəltməkdiniz. Siz elə bir şöhrət qazanmışınız, elə bir Qələbə çalmışınız, Azərbaycan xalqına elə bir sevinc bəxş etmişiniz ki, onun əvəzi yoxdur, olmayacaq, bənzəri də dünya tarixində olmayacaq.

Var olun, sağ olun, Siza möhtəməminiz, yeni qələbələr, yeni uğurlar arzulayıram.

Sonda mən öz sözümlə deyirəm, bir cümlə deyəcəyəm, 10 saniyə vaxtınızı alacağam. 2001-ci ilin noyabr ayında Yeni Azərbaycan Partiyasının II qurultayı idi. Orada çıxışımın sonunda bir cümlə işlətdim, qurultaya aidiyyəti də yox idi. Dedim, bütün Azərbaycan xalqı deyir ki, Şuşasız Qarabağ olmaz, Qarabağsız Şuşa olmaz, mən isə deyirəm ki, Əliyevlərsiz Azərbaycan olmaz və olmayacaq!

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Cocuq Mərcanlı kəndinin sakinini, 1-ci dərəcəli "Əmək" ordenli **Oqtay HƏZİYEV** dedi:

- Cənab Prezident, əvvəlcə mən Sizi bütün cəbrayılılar adından salamlayıram. Bütün cəbrayılılar adından Sizə böyük təşəkkürümü bildirirəm. Çox sağ olun, cənab Prezident.

Siz 2017-ci ildə Cocuq Mərcanlıya gələndə bizim ailənin qonağı olduğunuz və dediniz ki, Qarabağ torpağı qarışına qədər azad olunacaq. Biz Sizin sayənizdə bunun bariz nümunəsini gördük. Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycan öz tarixinin ən şərəfli, qürurunu gününəndən birini yaşayır. Son 200 ildə Azərbaycan ilk dəfə torpaq itirmədi, itirilmiş torpaqlarını bərpa etdi. Mən hesab edirəm ki, bunu yalnız Siz edə bilərsiniz. Bu siyasətin əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. Siz bu uzaqgörən və müdrik siyasəti davam etdirdiniz və Azərbaycanı xoş günlərə qaytarıb çıxardınız.

fa diləyirik ki, onlar tez bir zamanda sağalib həyata qayıtsınlar.

Çox sağ olun, cənab Prezident. Siz əsl sərkərdə, əsl Ali Baş Komandan kimi tarix yazdınız. Sizin bütün xidmətləriniz Azərbaycan xalqının gözü önündədir. Çünki işğaldan azad olunmuş bütün ərazilərdə ən yüksək səviyyədə quruculuq-abadlıq işləri gedir. Noyabrın 10-da mənim Şuşa şəhərində yaşamağımın bir ili tamam olacaq. Orada və Qarabağın bütün ərazisində böyük, möhtəşəm, bənzəri olmayan quruculuq işləri gedir. Yəni, Sizin sayənizdədir. Yəni, müharibədən çıxmış bir ölkənin bu qədər genişmiqyaslı quruculuq işləri aparması dünya tarixində görünməyib.

Sağ olun, cənab Prezident. Sizin Azərbaycan xalqı qarşısında danılmaz, böyük xidmətləriniz var. Siz əsl sərkərdəsiniz. Siz əsl Ali Baş Komandanınız. Var olun. Sizə nə qədər təşəkkür etsək, azdır. Allah Sizin canınızı sağ ələsin. Ailənizlə, balalarınızla xoşbəxt yaşayınız. Allah-Təala Sizi həmişə zirvədə saxlasın, Azərbaycan xalqının başı üzərində Ali Baş Komandan kimi, sərkərdə kimi qalsınız.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ ol, Oqtay, təşəkkür edirəm. Oqtay Həziyev o insanlardandır ki, heç nəyə baxmadan, heç kəmdən qorxmadan təbriyəyə öz ailəsi ilə Cocuq Mərcanlıda 20 ildən çox yaşayıb. Mən sonra xəbər tutdum. Biz Cocuq Mərcanlının ətrafını təmizləyəndən sonra mən Əli müəllimdən soruşanda, dedi ki, belə bir ailə var, orada yaşayır, heç yerə getməyib. Hətta orada böyük təsərrüfatla məşğuldur və orduzuda da kömək göstərir, ərzaq göndərir. Öz əlinin zəhməti ilə əldə etdiyi imkanları ordu ilə bölüşür. Dedim, gör nə qədər böyük bir şəxsiyyətdir. Cocuq Mərcanlıya gələndə o vaxt mən "Əmək" ordenini təzə təsis etmişdim və onu heç kəmə vermirdim. Halbuki namizədlər var idi, dedim ki, yox, mən onu o kişiye verəcəyəm. Mən birinci ordeni o kişiye verdim və evində də təqdim etdim, qucaqladım, öpdüm, Doğrudan da, Azərbaycan Oqtay kimi insanların üstündə dayanır. Sağ ol, Oqtay, sağ ol.

Milli Məclisin deputatı **Ceyhun MƏMMƏDOV** dedi:

- Çox hörmətli cənab Prezident. Mən də cəbrayılılar adından Sizi salamlayıram. Biz çox sevinirik ki, bu gün Sizi Cəbrayıl torpağında qarşılayırıq. Bu gün Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycan öz tarixinin ən şərəfli, qürurunu gününəndən birini yaşayır. Son 200 ildə Azərbaycan ilk dəfə torpaq itirmədi, itirilmiş torpaqlarını bərpa etdi. Mən hesab edirəm ki, bunu yalnız Siz edə bilərsiniz. Bu siyasətin əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. Siz bu uzaqgörən və müdrik siyasəti davam etdirdiniz və Azərbaycanı xoş günlərə qaytarıb çıxardınız.

Bu gün dünyada çoxlu sayda ölkələr var. Eləsi var, onun 50-100 il müstəqillik tarixi var, ancaq onlar bu gün nə dövlət qura biliblər, nə də ordu qura biliblər. Amma Siz Azərbaycanda bütün sahələrdə böyük inkişafa nail oldunuz. Mən xatırlayıram, 1993-cü ilin iyun ayı idi. Biz hamımız televizorun qarşısında idik. Ulu Öndərin Azərbaycanı qaydısından söhbət gəldirdi və hamı deyirdi ki, Azərbaycanın bir nicat yolu var, o da Ulu Öndərin Azərbaycana qayıdışdır və heqiqətən də belə oldu. Ulu Öndər gəldi, Azərbaycanda sabitlik təmin olundu və sonra da Siz bu siyasəti davam etdirdiniz.

Eyni zamanda, bu gün mən bir məsələyə də toxunmaq istəyirəm. Siz Cocuq Mərcanlıda olarkən çox qəti şəkildə dediniz ki, zaman gələcək, biz Qarabağdakı məscidlərimizi də bərpa edəcəyik, tikəcəyik. Bu gün biz bunu Şuşanın təmsalında görürük və inanırıq ki, bu siyasət Cəbrayıl da davam etdiriləcək. Şərq dünyasında belə bir söz - fətehdə, torpaqları işğaldan azad edən insanlara fətehdə deyirlər və mən hesab edirəm ki, Qarabağın fəthi Sizinizdir. Biz izləyirdik, Siz 44 günlük müharibədə informasiya cəbhəsində də çox uğurlu siyasət həyata keçirdiniz. Siz mətbuata, televiziya verdiyiniz 26-dan çox müsahibə ilə bu müharibənin öhdəsinə gəldiniz. Eyni zamanda, orduzuda rəhbərlik edərək bizi möhtəşəm Qələbəyə gətirdiniz. Siz bunu daim qeyd edirsiniz ki, erməni faşizminin belini qırdınız, ümumiyyətlə, dünyada bu faşizmi məhv etdiniz.

Bu gün bir çox ölkələrdə münasibətlər var, ancaq onların heç biri həll olunmayıb. Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycan bu münasibətləri həll etdi və bu gün dünya dövlətləri Azərbaycana qibtə edirlər. Hesab edirəm ki, bu gün Ulu Öndərin ruhu bizimlədir, gətirdiyiniz bütün torpaqlardadır. Siz qeyd etmişdiniz ki, Ulu Öndərin ən böyük arzularından biri də torpaqlarımızın azad olunması idi. Çox şükür ki, torpaqlarımız azad olundu və biz Sizinlə bir yerdə bu günü qeyd edirik, Qələbə ilini qeyd edirik. Biz inanırıq ki, Sizinlə daha böyük uğurlara nail olacağıq. Mən Siza cənsağlığı, daha böyük uğurlar arzulayıram. Allah Sizi qorusun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ ol.

Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin dosenti, Əməkdar artist **Yaqut ABDULLAYEVA** dedi:

- Möhtəmə Prezidentimiz, cənab Ali Baş Komandan, hərbi sərkərdə. Sizin siyasətiniz sayəsində biz bu gün gözəl Cəbrayıldaydıq. Cəbrayılılar Sizi çox istəyir, Allah da Sizi çox istəyir. Allah bizim bütün dualarımızı qəbul etdi. Siz Şuşada çıxış edəndə dediniz ki, Allah bizim dualarımızı eşitdi. Sizi hamı çox sevir, bütün Azərbaycan sevir. Biz Sizinlə fəxr edirik. Bütün şəhidlərin ruhu qarşısında baş əyirəm.

Prezident İlham Əliyev Cəbrayıl ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşüb, Memorial Kompleksin və şəhərin bərpasının təməl daşını qoyub

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, indi burada da məscid tikəcəyik, inşaallah.

Din xadimi: Biz Cəbrayıl din-dinləri həmişə Sizi dəstəkləmişik və dəstəkləməkdə davam edirik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Digər sakin: Cənab Prezident, mən də Sizə təşəkkür edirəm. Allah Sizi qorusun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun. Gəlin indi şəhərsalma komitəsinin rəhbəri bizə Cəbrayılın yeni görkəmi ilə bağlı təqdimat etsin.

Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri Anar QULİYEV: Cənab Prezident, ilk növbədə, Döyüş muzeyi və Memorial kompleks muzeyinin layihəsini təqdim etmək istəyirəm. İcazənizlə kiçik bir videoçarx nümayiş etdirək.

Videoçarx nümayiş etdirildi.

Anar QULİYEV: Cənab Prezident, muzey kompleksi bu şəhərin ərazisində və 3 fərqli məkanda müvafiq sərgilər təşkil olunacaq. Döyüş muzeyi şəhərin cənub hissəsində yaradılacaq.

Prezident İlham ƏLİYEV: Giriş hissəsində?

Anar QULİYEV: Bəli, şəhərin giriş hissəsində. Həm də haqqətə Cəbrayılın bu hissəsində çox şiddətli tank döyüşləri gedib. Bildiyiniz kimi, oktyabrın 4-ü şəhər işğaldan azad olunduqdan sonra işğalçıların tərəfindən bir neçə dəfə cəhdlər olub. Ordumuzun düşməne cavabına uyğun olaraq muzey yeraltı sənəqlər formasında qurulacaq. Ekspozisiyada döyüş strategiyaları, rəqəmsal baxış imkanları olacaq. Eyni zamanda, küçədə, açıq səma altında 4,5 hektarlıq ərazidə tanklar nümayiş olunacaq.

Digər planşetdə həmin muzeyin sahəsi və yeraltı hissədə real sənəqlər imitasiya olunacaq. Aparılan döyüşlərin səhnələri və Zəfər muzeyi bu ərazidə təşkil olunacaq. İcazənizlə, şəhərin digər ərazisində bir az əvvəl göstərdiyim kimi, yuxarı hissədə artıq Cəbrayıl Memorial Kompleks Muzeyi təşkil olunacaq.

Prezident İlham ƏLİYEV: Dağılım evlərinin bəziləri saxlanılıb?

Anar QULİYEV: Bəli, dağılmış evlərin bir hissəsi saxlanılıb.

Prezident İlham ƏLİYEV: Lazımdır ki, heç kim unutmasın.

Anar QULİYEV: Təbii ki, Sizin tapşırığınızı əsasən bir hissəsi saxlanılacaq və müasir həyata inteqrasiya olunacaq. Bəzilərinin qalığına şəklində və digər funksiyalara istifadə olunacaq. Muzeyin öz binası bu hissədə olacaq. Bu hissədə isə Bayraq meydanı və Xudafərin körpüsündən ilhamlanaraq Zəfər tağı abidəsi yaradılacaq. Növbəti slaydlarda muzeyin strukturu, sahəsi haqqında bir qədər daha ətraflı məlumat verilir - birinci mərtəbədə 450 kvadratmetr, növbəti mərtəbədə 200 kvadratmetr. Burada həm bütün Qarabağın tarixi faktlarla, arxiv materialları ilə təqdim olunacaq, həm də Cəbrayıl haqqında məlumat, ondan sonra işğal dövründə Cəbrayıl əhalisinin çəkdiyi əziyyət, didərgin düşdüyü dövrə dair məlumatlar təqdim olunacaq.

Prezident İlham ƏLİYEV: Dağıntılara bağlı bütün məlumatlar olmalıdır, videoformatda. Yəni, istənilən adam gəlib görə bilsin, çünki bu dağıntıların böyük hissəsi götürüləcək. Dərs alınacaq ki, insanlar unutmasın, gəlib görsün nə gündə idi. Bir hissə qalacaq, yəni, dağılmış evləri biz saxlayacağıq, amma mütləq işğal muzeyində olmalıdır. İndiki maketi də ola bilər. Siz onu işləyin və dağılım vəziyyətə maket olsun ki, hər gələn görə bilsin.

Anar QULİYEV: Biz, əslində, planlaşdırma işlərindən əvvəl skanlaşdırırıq. Üçüncü məkan şərti olaraq Zəfər pavilyonu adlandırılır. Eyni zamanda, 4 oktyabr adı da şərti olaraq qoyulub. Bu kiçik tikili əsgərlərimizin, ordumuzun ilk azad edərək yerləşdiyi məkandır. Hərbi tarixi abidələrdən biri olan məhz bu məkanda həm strategiya qurulurdu, həm də idarə olunurdu.

Prezident İlham ƏLİYEV: Onu elə bil ki, təkrarlayırsınız?

Anar QULİYEV: Bəli, əsas binaya olduq kimi saxlanılacaq, amma bir qədər müasirləşdirilərək. Hazırda da həmin binanın görünüşü bu şəkildədir və orada artıq məhz ordumuzun həsər olunan ekspozisiya təqdim ediləcək, təbii ki, müasir virtual metodlardan istifadə olunaraq.

Dövlət başçısı Cəbrayıl Memorial Kompleksinin təməlini qoydu.

Prezident İlham ƏLİYEV: Xahiş edirəm, bu tarixi gündə - muzeyin təməlqoyma mərasimində siz də fəal iştirak edin.

Sakin: Cənab Prezident, inşaallah, evlər tikilir, sənəqlər yaradılır. Mən istəyirdim ki, Cəbrayılın bütün kəndləri bərpa ediləndə bizim Çaxırlı kəndində qonağımız olarıq, ayağımızı altına qurbanlar kəsək.

Prezident İlham ƏLİYEV: inşaallah, çox sağ olun.

Sakin: Hər şeyə görə çox təşəkkür edirik. Qarabağ qazisi kimi Sizdən xahiş edirəm.

Prezident İlham ƏLİYEV: Mütəlliblər gələcəyik. Burada kəndlər qurulacaq, şəhər qurulacaq. Cəbrayıl ən gözəl şəhərlərdən birinə çevrilləcək mütləq.

Qadın sakin: Cəbrayılıları Sizi çox istəyir. Hamı, bütün Azərbaycan Sizi çox istəyir. Siz Azərbaycan tarixinə adınızı qızıl hərflərlə yazdınız. Sizdən yoxdur. Siz layəqətimizi, həm də torpağımızı bütövləşdirdiniz.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun. Mənim üçün ən xoş günlər sizinlə görüşməkdir. Bu günlərdə sizin sevincinizi görəndə mən də sevinirəm.

Sakin: Hamısını vəhşicəsinə dağıdıblar.

Anar QULİYEV: Möhtərəm cənab Prezident, ilk növbədə, Cəbrayıl şəhərinə keçməmişdən əvvəl mən işğaldan azad edilmiş ərazilərlə bağlı aparılan işlərə qısaca toxunmaq istəyirdim. Sizin tapşırığımıza uyğun olaraq, işğaldan azad edilmiş ərazilərin ümumi planı üzərində iş gedir, artıq bitməkdədir. Bu, regional inkişaf sxeminə şərti olaraq əsas nəqliyyat vektorları, paytaxtdan gələn vektorlar göstərilib və işğaldan azad olunmuş ərazidə cənub inkişaf vektoru, sənaye, lojistika, kənd təsərrüfatı bu istiqamətdə əsas sahələrdən biri olacaq. Mərkəzi hissədə daha çox mədəniyyət, turizm, təhsil sahələrini, Ləçin, Şuşa şəhərlərini birləşdirən vektorlardır. Yuxarı hissədə isə Tərtər, Kəlbəcər, daha çox şimal inkişaf vektoru - turizm, yəni kənd təsərrüfatı və sənaye.

Prezident İlham ƏLİYEV: Cəbrayıl rayonunun gələcəyi haqqında danışanda təbii ki, iqtisadiyyatı, sosial-iqtisadi inkişafı ən önəmli məsələdir və Siz də qeyd etdiyiniz kimi, nəqliyyat dəhlizinin böyük bir hissəsi Cəbrayılın ərazisindən keçir. Burada üç magistral - iki avtomobil yolu və bir demir yolu üzərində hazırda iş aparılır. Eyni zamanda, bu gün tə-

məlini qoyduğunuz "Araz Vadisi İqtisadi Zonası" burada göstərilir. Biz hazırda Əlaqələndirmə Qərarı çərçivəsində alternativ enerji resursları üzərində də işləyirik. Artıq bu hissələrdə 240 kilovat gücü təmin edə biləcək günəş enerjisi təsərrüfatının təşkil planlaşdırılır. Növbəti sxemdə iqtisadi dayanıqlılıq bağlı bir neçə məqam əksini tapıb. Cəbrayıl rayonu faydalı qazıntılarla da kifayət qədər zəngindir, burada göstərilir. Kənd qumundan yataqlar və sair.

Sakin: Kənd qumundan yataqlar və sair.

Prezident İlham ƏLİYEV: Burada qum karxanası var?

Anar QULİYEV: Bəli, qum yataqları var, Kənd qumu.

Sakin: Balaca kənddir, adı qalıb, kənd yoxdur.

Anar QULİYEV: Həmin məkanda 5 milyon kubmetrdən artıq qum yataqları var. Bununla yanaşı, vulkan külü tikinti materiallarının istehsalı üçün faydalıdır - daş, gəc, əhəng və s. Eyni zamanda, təbii ki, böyük turizm potensialı var. Burada tarixi abidələr də əhəmiyyət kəsb edir. Əsas istiqamətlər isə faydalı qazıntıların çıxarılmasıdır.

Prezident İlham ƏLİYEV: Kənd təsərrüfatı nəyin üstündə idi?

Sakinlər: Üzümlüçülük, taxılçılıq, heyvandarlıq, baramaçılıq.

Sakin: Baramaçılıqda ən böyük 10 rayonun içində idik, 300 tona yaxın barama istehsal olunurdu.

Prezident İlham ƏLİYEV: 300 ton, Azərbaycanda indi 500 ton barama istehsal olunur.

Sakin: Bəli, Arazboyu kəndlərinin hamısı barama istehsal edirdi. Tut ağacları var idi, indi biri də qalmayıb.

Prezident İlham ƏLİYEV: Onun hamısını ekəcəyik. İndi yeni növ ağaclar var, yarpaqları da böyükdür.

Sakin: Biz onlardan qəsəbələrə ekmişdik.

Anar QULİYEV: Üzüm bağları əsasən cənub hissədə, Arazboyu yerləşir və iqtisadiyyatın bunun üzərində qurulması planlaşdırılıb. Qeyd olduğunuz kimi, sonra taxılçılıq, heyvandarlıq.

Əli HƏSƏNOV: Cəbrayıl ərazisinin ən yaxşı dövrü, yaşayış tərzini özünümlə bağlı olub.

Sakin: 64 min ton üzüm yığılırdı.

Prezident İlham ƏLİYEV: Gəlib gətirib?

Sakinlər: Bəli.

Anar QULİYEV: Bəzi zonalar, məsələn, 17-ci zona perspektiv zona kimi saxlanılır, növbəti mərhələdə işlənəcək. Bəzi hissələr çox maraqlı, 9-cu, 10-cu zona kimi çox gözəl mənzərəyə malik olacaqdır. Çünki şəhərin relyefi elədir ki, təpələr üzərində yerləşir və yaşayışda böyük əhəmiyyət verilib. Yaşıl rəngdə gördüyümüz bütün ərazilər ümumilikdə 150-152 hektar təşkil edir. Bunların təxminən yarısı xüsusi meşə zolaqları salınacaq ərazilərdir. Amma şəhər boyu ilk baxışda parkın olmadığı təəssüratı yarana bilər. Amma biz bütün şəhəri park kimi düşündürük, çox geniş yaşıl zolaqlar salınacaq.

Prezident İlham ƏLİYEV: İnanıram ki, çox yaxın gələcəkdə burada Türkiyə-Azərbaycan Dostluq Parkı da salınacaq. O, harada yerləşəcək?

Anar QULİYEV: Cənab Prezident, bu hissədə, yuxarı hissədə. Həmin o Dostluq bulaağı döryoldadır və bu yolun üstündədir.

Əsas sosial obyektlərin yerləşəcəyi nöqtələr, məsələn, bu gün təməli qoyulan bina, məktəb buradadır. Cəmi üç məktəb olacaq, gündüsgöy rəngdə məktəblərin əhatə dairələri göstərilir. Elə yerləşmə nəzərdə tutulur ki, bütün hər kəs piyada rahat hərəkət edə bilsin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Səvet vaxtında da burada 3 məktəb var idi?

Sakin: Bəli, internatlı bir yerdə 3 məktəb.

Anar QULİYEV: Burada digər rənglərlə məktəbəqədər təhsil müəssisələri, açıq mavi rəngdə daha çox sayda olacaq səhiyyə müəssisələri və sair göstərilir.

Bu üç əsas yol üzrə ictimai nəqliyyatın hərəkəti planlaşdırılır. Məşğulluq haqqında bir az daha detallı məlumat burada təqdim olunub. Aqropark, ümumiyyətlə, aqroparkın nümunələri verilib. Aqropark istehsal, emal, elmi-tədqiqat, avtomobildən və ticarət üçün nəzərdə tutulub. Bunun çox böyük faydaları da var. Ölkə ərazisində artıq aqroparklar yaradılır.

Prezident İlham ƏLİYEV: İlk növbədə, məşğulluq üçün konkret planlı şəkildə iş görək, camaat bu rəy qayıdandan sonra iş də olsun. Bir nefer də işsiz olmamalıdır.

Anar QULİYEV: Sənaye gəldikdə, düşündürük ki, tikinti materiallarının, qida məhsullarının, içkilərin istehsalı, toxuculuq, xalçaçılıq, metallurgiya, maşın avadanlıqlarının istehsalı və təmiri. Burada nəqliyyat sxemi təqdim olunub. Bayaq qeyd etdiyim kimi, bu yaşıl dəhlizlə boyu velosiped yolunun uzunluğu 18 kilometr təşkil edəcək. Piyada yolları üçün daha uzun məsafəli - 70 kilometrlik zolaq planlaşdırılır. Həm də yaşıl nəqliyyata çox böyük diqqət ayrılacaq.

Prezident: Elektriklə işləyən nəqliyyat.

Anar QULİYEV: Bəli, elektriklə. Küçə, yol profilləri nümunələri göstərilir. Plan elə qurulub ki, hər bir hərəkət iştirakçısı - piyada da, avtomobil də, velosiped də bir-birinə maneə olmadan sərbəst hərəkət edə bilsin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Deməli, burada yaşıl nəqliyyatdan istifadə etməliyə.

Sakin: Mütləq.

Anar QULİYEV: Ümumiyyətlə, Qarabağ ərazisində.

Prezident İlham ƏLİYEV: Yaşıl məntəqələr, sonra avtobuslar.

Anar QULİYEV: Bəli, elektro-mobillər, elektroavtobuslar. Ümu-

miyyətlə, Siz elan etdiyiniz kimi, bütün Qarabağ yaşıl enerji zonası olacaq.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, yaşıl enerji zonası. Cəbrayıl və Zəngilan rayonlarının ərazisində 240 meqavatlıq Günəş Elektrik Stansiyası tikiləcək. Özü də BP şirkətinin vəsaiti hesabına. Görün, marağ nə qədər böyükdür. Artıq təhlil aparılıb. Cəbrayıl, Zəngilan günəşli günlərin sayına görə ən qabaqdadır.

Anar QULİYEV: Cənab Prezident, bu, təməli qoyduğumuz xəstəxanadır. Səhiyyə, sosial obyektlərdir. Rayon mərkəzi xəstəxanası 150 çarpayılıq olacaq. Aşağıdakı şəkillər təməli qoyulan ilk orta məktəbdir. Eyni zamanda, tarixi olan bir məktəbdir. Akademik Mehdi Mehdiyə adına məktəb avvalda da bu yerdə fəaliyyət göstərilib. On bir hektarlıq ərazidə planlaşdırma işlərinə başlanılıb. Bu, təməli qoyulmuş ilk binanın yerləşdiyi məhəllənin görünüşüdür. Binalar dörd, beşmərtəbəli, bəzi yerlərdə altımərtəbəli olacaq. Bacardığımız qədər çalışdıq ki, tarixi görkəmi qoruyaq, fərdi evlərdə, çoxmənzilli binalarda o evvanları əsas götürək.

Cənab Prezident, şəhərin təməl daşını qoyduğunuz xahiş etmə istəyirəm.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, birlikdə.

Dövlət başçısı Cəbrayıl şəhərinin təməl daşını qoydu.

Qadın sakin: İcazə verin, biz də tökək.

Prezident İlham ƏLİYEV: Tarixdə əbədi qalacaq.

Sakin: Cənab Prezidentin Valdaydakı görüşündə dediyi "Qarabağ Azərbaycanıdır və nida işarəsi", mən ondan əmin oldum ki, Qarabağ azad ediləcək. Cənab Prezident, əsas odur ki, biz bu şanlı tarixi bir yerdə yaşadıq. Doğrudan da, Siz də çalışdınız, xalq da. Biz, doğrudan da, sülhpərvər xalq, humanistik. Siz də bunu dəfələrlə demisiniz.

Siz onu da demisiniz ki, mən nəyi nə zaman, harada edəcəyimi bilirəm.

Prezident İlham ƏLİYEV: Onu bir il tez, bir il gec də etmək olmazdı.

Sakin: Bəli, Siz ən uyğun vaxtı seçib ediniz.

Prezident İlham ƏLİYEV: Amma bunun üçün hər şey hazır olmalıdır. Hazırlamışdıq.

Sakin: Bəli, onu da hazırlamışdınız. Həqiqətən cəbrayılıların sevincinin həddi-hüdudu yoxdur, cənab Prezident. Allah Sizi qorusun. Bizə xoşbəxtliyi Sizin bəxş etdiniz.

Prezident İlham ƏLİYEV: Tarixi günlər yaşayırıq.

Yaqut ABDULLAYEVA: Allah Sizi cənsəngili versin. Həmişə var olun, ailənizlə birlikdə xoşbəxt olun, Sizə cənsəngili arzulayıram. Allahım Sizi başımızın üstündən əskik etməsin. Ömürlük Prezidentimizsiniz. Başqa heç kəsi istəmirik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Sakin: Cəbrayıl ağsaqqalları artıq o qərarı qəbul edib. İnşallah olar, Allahın köməyi ilə.

Sonra xatirə şəkilləri çəkdirildi.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Sakinlər: Çox sağ olun, var olun. Cəbrayılılar həmişə Sizinlədir, cənab Prezident.